

OCMW-trefdag: “Samen tegen armoede – wij ook”.

Brussel, 13 december 2010

Inleidend woord namens de organisatoren

door Theo Janssens, Claude Emonts en Michel Colson, voorzitters van de Afdelingen OCMW's van VVSG, UVCW en VSGB

Dames en heren,

Namens de afdelingen OCMW's van de Vlaamse, Waalse en Brusselse verenigingen van steden en gemeenten heten we u van harte welkom op onze OCMW-trefdag onder de slogan “Samen tegen armoede – wij ook”.

Deze trefdag is een primeur : voor het eerst in vijftien jaar brengen de drie verenigingen van steden en gemeenten de OCMW's uit Vlaanderen, Wallonië en Brussel samen rond een gemeenschappelijk thema. De concrete aanleiding voor dit initiatief is het Europees jaar tegen de armoede en de sociale uitsluiting. Dit jaar valt samen met het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie. Daarom organiseert ons land heel wat activiteiten, conferenties en uitwisselingen met partners uit de andere EU-lidstaten. Zo'n Europees jaar vestigt heel sterk de aandacht op Europese samenwerking en dat is goed.

Maar ondertussen vergeten we dat er ook partners zijn aan de andere kant van de taalgrens waarmee de contacten de laatste jaren wat verwaterd zijn. We spreken een andere taal maar wonen binnen hetzelfde land. Het institutionele landschap in ons land is de jongste jaren heel sterk geëvolueerd naar meer bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor de gemeenschappen en de gewesten. Deze evolutie heeft ook gevolgen voor de lokale besturen in de drie gewesten en dus ook voor de OCMW's. Ook de vereniging van Belgische steden en gemeenten evolueerde naar drie regionale verenigingen van steden en gemeenten. Daar is op zich niks mis mee, want zo kan het beleid beter inspelen op de behoeften, noden en beleidsinzichten die verschillend zijn tussen de gewesten en gemeenschappen in ons land. Het is beter de verschillen te erkennen en te waarderen dan ze te bestrijden.

Zo heeft elk gewest zijn eigen regels ontwikkeld over de organisatie en de werking van de lokale besturen, over aspecten zoals politieke organisatie, personeelsbeleid en financiën van gemeente en OCMW, over de samenwerking tussen gemeente en OCMW, enz.

Maar de kern van de zaak, de missie, de opdrachten en taken van de OCMW's blijft wel nog een federale aangelegenheid. Mensen in staat stellen een menswaardig leven te leiden, de missie van elk OCMW zoals het verwoord is in het eerste artikel van de OCMW-wet, het is een gemeenschappelijke opdracht voor alle OCMW's in Vlaanderen, Wallonië en Brussel.

We vonden het daarom een unieke kans om in het jaar waarin Europese samenwerking en uitwisseling met de andere EU-lidstaten centraal staan onze focus te richten op samenwerking tussen de Vlaamse, Waalse en Brusselse OCMW's. Als de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting de inzet is van een gemeenschappelijke Europese aanpak, dan is het zeker ook een gemeenschappelijke doelstelling voor alle OCMW's in ons land.

Deze trefdag is ook de afsluiter van de campagne "Samen tegen armoede – ik ook". Deze campagne werd gelanceerd en ondersteund door de Staatssecretaris van Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding Philippe Courard en kreeg vorm in samenwerking met de drie afdelingen OCMW's van de verenigingen van steden en gemeenten. Ze wil de publieke opinie sensibiliseren over armoede en sociale uitsluiting : "armoede kan ook jou overkomen." Ze wil ook de emancipatorische rol van de OCMW's beklemtonen : "OCMW's zorgen ervoor dat je erbij hoort in de samenleving."

De nationale campagne werd gesteund door Miss België 2010 Cilou Anys; de campagne had ook een lokale component : heel wat OCMW's namen talloze initiatieven die de problematiek van armoede en sociale uitsluiting duidelijk maakten naar de publieke opinie. Van kook-je-fit tot creatieve T-shirt-wedstrijden, sportactiviteiten, inleefdagen en rondreizende spektakels opgevoerd door mensen die in armoede leven. De schat aan creatieve ideeën en realisaties is enorm. OCMW's hebben werkelijk hun beste beentje voorgezet. Al deze activiteiten kwamen heel uitgebreid aan bod in de lokale en regionale pers en zetten de OCMW's werkelijk op de kaart. Samen met de POD Maatschappelijke Integratie zullen we trachten al deze resultaten te bundelen en te ontsluiten voor de OCMW-sector, zodat de OCMW's er ook voor toekomstige acties nog inspiratie kunnen uit putten.

Het belang hiervan kan niet genoeg benadrukt worden. Nog te veel worden we geconfronteerd met het idee dat bij heel wat mensen blijkt te leven dat OCMW's er enkel zijn om een leefloon uit te keren aan mensen die geen ander inkomen hebben. OCMW's doen veel meer, dat weten wij allemaal, maar de publieke opinie niet altijd. OCMW's werken op alle levensdomeinen zoals inkomen, werk, vorming en opleiding, gezondheid, wonen, enzovoort. OCMW's werken niet enkel curatief maar ook preventief, OCMW's bouwen bovendien aan een breed netwerk van partners waarmee ze samenwerken. En het belangrijkste van alles : OCMW's leveren maatwerk, ze behandelen elke cliënt vanuit zijn eigen probleemsituatie en vanuit zijn eigen mogelijkheden. Voor ons zit niet alleen iemand die werkloos is of geen inkomen heeft, maar die man of vrouw woont ook in een ongezonde woning en betaalt daar te veel huur voor, die heeft gezondheidsproblemen en daardoor hoge medische kosten, zijn of haar kinderen kunnen niet goed mee op school en dreigen zonder diploma hun schoolcarrière af te sluiten, enzovoort. OCMW's pakken dit allemaal op en zoeken naar globale oplossingen.

Dat deze aanpak loont wordt zelfs wetenschappelijk bewezen. Een studie van het jaar 2006, uitgevoerd in opdracht van de POD Maatschappelijke Integratie, toonde aan dat OCMW's meer succes boeken om moeilijk bemiddelbare cliënten toe te leiden naar de arbeidsmarkt dan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

Dat deze realiteit niet doordringt tot de politieke wereld moge blijken uit voorstellen die thans circuleren om de activeringsopdracht van de OCMW's over te hevelen naar de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling. Op deze wijze zou het recht op

maatschappelijke integratie zoals het door de OCMW's op het terrein toegepast wordt terug herleid worden tot bestaansminimum of tot loutere onderstand. We kunnen ons niet voorstellen dat de huidige koninklijke bemiddelaar, die tevens de auteur is van de wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie, dit denkspoor genegen is. De grote verdienste van deze wet was precies dat OCMW's een belangrijke rol kregen in het activeren van hun cliënten en arbeidstrajecten op maat kunnen bieden aan cliënten die elders niet aan de bak komen. Bovendien gebeurt dit in een stelsel dat responsabiliseert : OCMW's die cliënten kunnen tewerk stellen in b.v. een art. 60-job krijgen hiervoor een hogere toelage. OCMW's die inspanningen leveren om cliënten te activeren, worden beloond. Deze troef gooi je niet zomaar weg.

Vandaag gaan we verder op dit breed elan. Vandaag staan sterke OCMW-praktijken uit de drie landsdelen centraal. Ze tonen aan dat OCMW's meer zijn dan de "mister cash" van de samenleving. We brengen deze praktijken omdat we sterk geloven dat we vooral van elkaar kunnen leren. Een idee dat al eens uitgetoet is in één OCMW kan nuttig zijn voor andere OCMW's. We brengen u vandaag twaalf praktijkvoorbeelden, gebundeld rond vier thema's :

Het thema thuisloosheid wordt concreet gemaakt met drie praktijkvoorbeelden :

- OCMW Puurs vertelt ons over de samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappij,
- OCMW Brussel en Samu social hebben het over de urgentieopvang van daklozen,
- Het Relais Social van Luik, een samenwerking tussen publieke diensten en verenigingen, wil crisisopvang zo snel mogelijk omzetten in duurzame integratie.

Onder het thema actieve inclusie brengen we volgende voorbeelden :

- OCMW Elsene presenteert Parcours 60, een methode om werknemers in art. 60 te begeleiden,
- OCMW Sambreville wil OCMW-clieënten professioneel inschakelen door samen te werken met bedrijven en lokale ondernemers,
- OCMW Gent heeft het over "Powerty in de praktijk" of het stimuleren van maatschappelijke participatie van mensen die niet klaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Het thema energie-armoede wordt geïllustreerd met volgende goede praktijken :

- OCMW Charleroi heeft een sterk energie-armoedebeleid met collectieve en individuele maatregelen,
- Het Welzijnsconsortium Zuid-West-Vlaanderen, een samenwerkingsverband van verschillende OCMW's en andere organisaties, zet in op energiesnoeiers en energiebesparende maatregelen en wil zo een mix maken tussen een rationeel energieverbruik, professionele inschakeling en een beleid dat aandacht heeft voor welzijn en betaalbaar wonen,
- OCMW Sint-Joost werkte een sterk beleid van energiebegeleiding uit, in samenwerking met de andere Brusselse OCMW's.

Het thema kinderarmoede tenslotte wordt ons gebracht door de volgende OCMW's :

- OCMW Heusen-Zolder zet in op gezinsondersteuning en samenwerking met kansarme gezinnen met kinderen,
- De OCMW's van Brussel brengen ons hun ervaringen met het fonds voor sociale, culturele en sportieve ontplooiing,
- OCMW Péruwelz ontwikkelde een aanpak om taalachterstand bij jonge kinderen in kansarme gezinnen te voorkomen.

Deze twaalf workshops worden u gebracht in drie reeksen van vier workshops zodat u een ruime keuze hebt. Na de workshops horen we vier experts die gedurende de ganse dag onze genodigden zijn en ons zullen confronteren met een aantal markante vaststellingen en enkele prioritaire uitdagingen.

Staatssecretaris Philippe Courard verzorgt het slotwoord. Daarna is het tijd voor een welverdiend drankje en nodigt KVS ons uit voor het startschot van hun programma Armwoede – Pauvérité – Powerty.

Maar starten doen we met een goede inleiding. En wie kunnen we hiervoor beter aan het woord laten dan iemand die zijn professioneel leven grotendeels gewijd heeft aan armoedebestrijding. Ludo Horemans is voorzitter van het Europees Netwerk voor Armoedebestrijding. Onder de noemer “Think global, act local” maakt hij een bilan op van het Europees jaar van de armoedebestrijding, bekeken door de bril van mensen in armoede. Wat staat er op het spel en wat verwacht hij van het Europees Parlement ? Tegelijk daagt hij ons uit : welke goede aanpakken van OCMW's moeten zich vermenigvuldigen om op het lokale niveau meer resultaten te boeken in de strijd tegen armoede ?